

Tilgængeligheden til det byggede miljø og den digitale verden for mennesker med handicap

BAGGRUND

I analysenotatet præsenteres resultaterne af et spørgeskema om barriererne og oplevelsen af tilgængeligheden til henholdsvis det byggede miljø og den digitale verden blandt mennesker med handicap. Spørgeskemaet har været sendt ud til DH's webpanel i juni 2023. Tilgængeligheden til det byggede miljø og den digitale verden er en vigtig forudsætning for, at mennesker med handicap kan deltage i samfundets aktiviteter, så som arbejde, uddannelse og fritidsaktiviteter.

HOVEDRESULTATER

- **64 pct.** af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær komme ind og rundt i bygninger alle benytter.
- **58 pct.** af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær bevæge sig rundt i den by de bor i.
- Det er især mennesker med fysiske handicap, der oplever, at det er umuligt eller besværligt at bevæge sig rundt i bygninger og byrummet. **82 pct.** af respondenterne med fysiske handicap oplever, at det er umuligt eller, at de ikke uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger alle benytter og **75 pct.** svarer, at det er umuligt eller, at de ikke uden besvær kan komme rundt i den by de bor i.
- **49 pct.** af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær anvende digitale enheder eller løsninger.
- **15 pct.** af respondenterne uden handicap kan ikke uden besvær anvende digitale enheder eller løsninger.

OM UNDERSØGELSEN

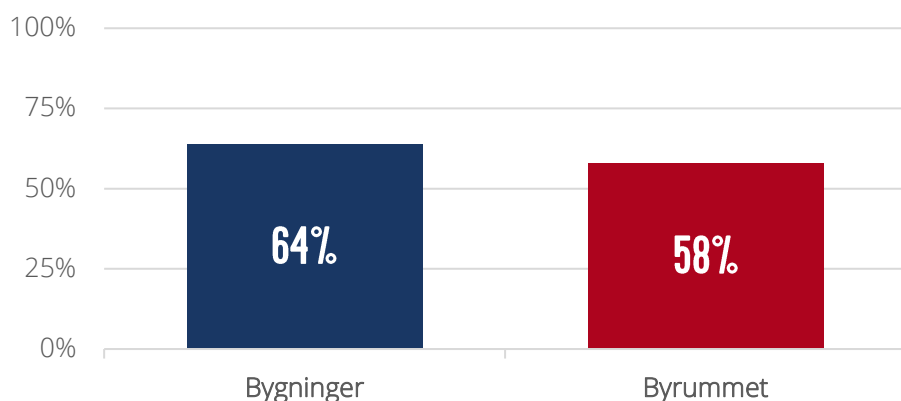
Resultaterne i analysenotatet bygger på et spørgeskema udsendt til DH-webpanel, der består af mennesker med fysisk, psykisk, kognitiv og sensorisk handicap. Det har været muligt for pårørende til mennesker med handicap at svare på vegne af personen med handicap – det er især mennesker med kognitivt handicap, hvor det er en pårørende, der har svaret. Derudover er spørgeskemaet udsendt til et udsnit af befolkningen (DK-panel), hvor svarfordelingen er blevet vægtet, så resultaterne er repræsentative for befolkningen. Resultaterne bygger på svar fra 715 fra DH webpanel samt besvarelse fra 1.000 personer i DK-panelet. Spørgeskemaet er udsendt af Analyse Danmark på vegne af Danske Handicaporganisationer i løbet af juni måned.

Tilgængeligheden til det byggede miljø

64 pct. af respondenterne med enten et fysisk, psykisk, kognitiv eller sensorisk handicap har svaret, at det er helt umuligt for dem, eller de ikke uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger, som alle benytter, det kan fx være supermarkeder, sygehuse og sportshaller, *jf. figur 1*. Knap én tredjedel (32 pct.) af respondenterne med mindst ét handicap har svaret, at de uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger, alle benytter, *jf. figur 2*.

Der er også store problemer med tilgængeligheden i byrummet for mennesker med handicap. 58 pct. af respondenterne med et handicap har svaret, at det er helt umuligt for dem, eller de ikke uden besvær kan bevæge sig rundt i den by, de bor i, *jf. figur 1*. 37 pct. af respondenterne har svaret, at de uden besvær kan bevæge sig rundt i den by de bor i, *jf. figur 2*.

Figur 1: Andel der ikke kan komme ind og rundt i bygninger og byrummet uden besvær

64 pct. af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær komme ind og rundt i bygninger alle benytter.

58 pct. af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær bevæge sig rundt i den by, de bor i.

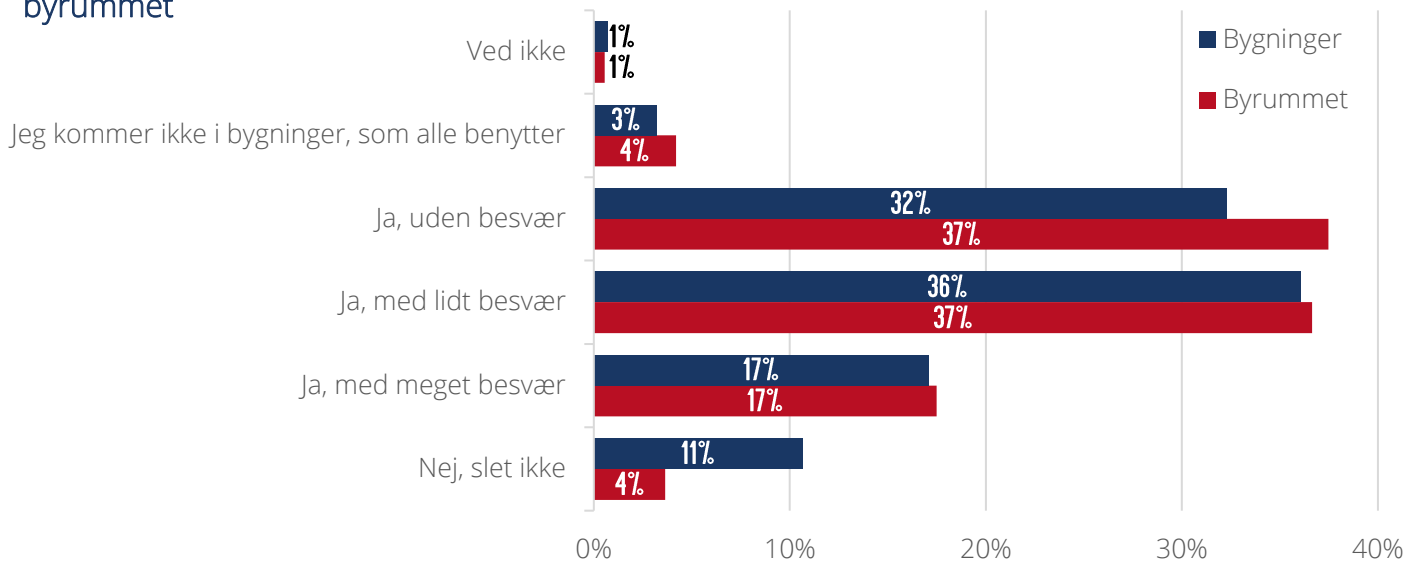
Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel juni 2023

Note: På baggrund af 715 besvarelser.

Det er især kulturelle tilbud og arrangementer, mennesker med handicap bliver forhindret eller begrænset i at kunne deltage i på grund af manglende tilgængelighed i det byggede miljø. 60 pct. af respondenterne med handicap, som har svaret at det er helt umuligt eller de ikke uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger eller i byrummet, oplever at de er forhindret i eller har svært ved at deltage i kulturelle tilbud og arrangementer, *jf. figur 3*. 47 pct. har svaret, at de er forhindret i eller har svært ved at handle ind i fx supermarkeder og små butikker, 47 pct. er forhindret eller har svært ved at komme ud i naturen, 44 pct. har problemer med at deltage i fritidsaktivitet, 34 pct. er forhindret eller har svært ved at se venner og familie, 34 pct. har problemer med at komme til lægen, 24 pct. har problemer i kommunale bygninger og 17 pct. har svært ved at arbejde eller tage en uddannelse pga. barriere i det byggede miljø, *jf. figur 3*.

Ser vi på, hvilken betydning det har for mennesker med handicap at være begrænset eller forhindret i at kunne bevæge sig rundt i det byggede miljø som alle andre, så har 36 pct. svaret, at de føler sig som en byrde for deres pårørende, *jf. figur 4*. 35 pct. af respondenterne har svaret, at de ser familie og venner mindre end de ønsker, 33 pct. føler sig isoleret, 26 pct. føler sig som en byrde for samfundet, 23 pct. følger sig ensom, 10 pct. kan ikke arbejde eller tage en uddannelse, og for 7 pct. har begrænsningerne ingen betydning, *jf. figur 4*.

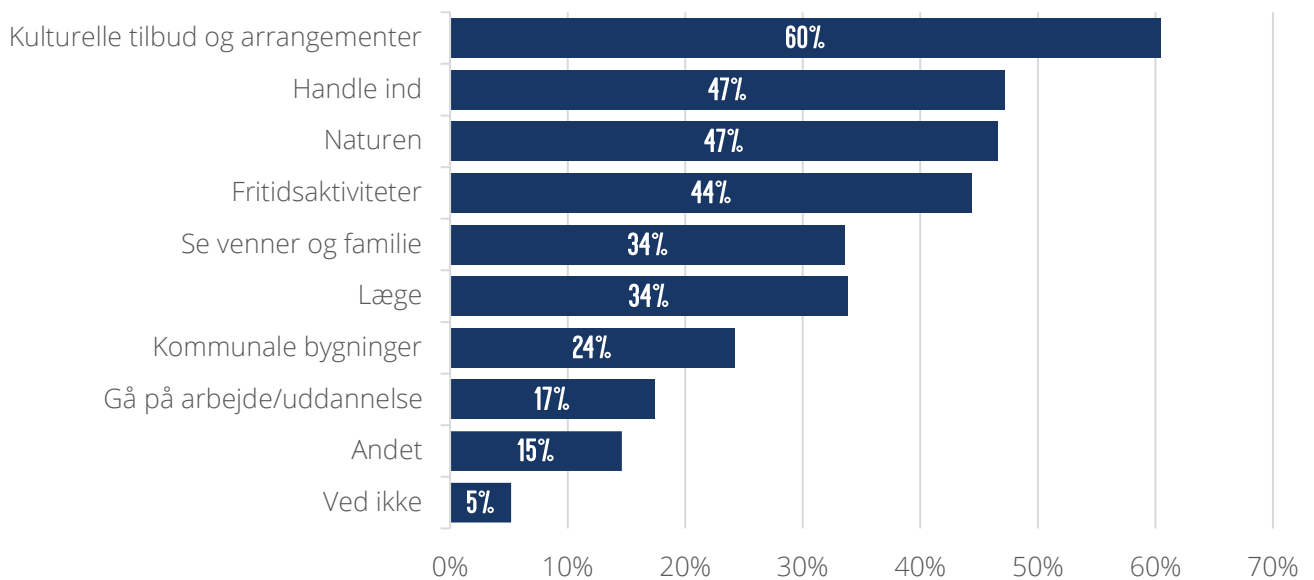
Figur 2: Svarfordeling på spørgsmålet om man kan komme ind og rundt i bygninger og byrummet

Note: På baggrund af 715 besvarelser

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023

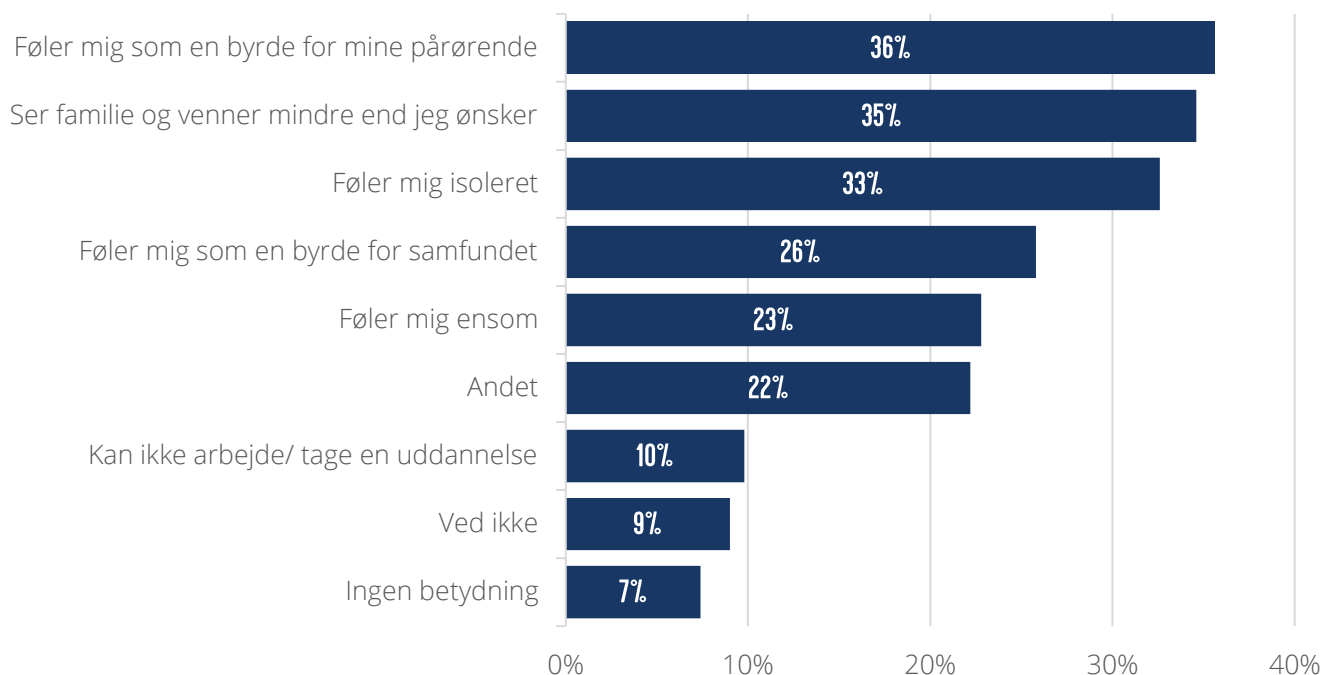
Figur 3: Aktiviteter mennesker med handicap er forhindret i eller gør det svært at deltage i pga. af barrierer i det byggede miljø

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023

Note: Spørgsmålet er stillet til personer, der har angivet, at det er umuligt eller de ikke uden besvær kan komme rundt i bygninger og/eller byrummet. Mulighed for flere svar. Resultatet bygger på 500 besvarelser.

Figur 4: Hvilken betydning har barriererne i det byggede miljø for mennesker med handicap

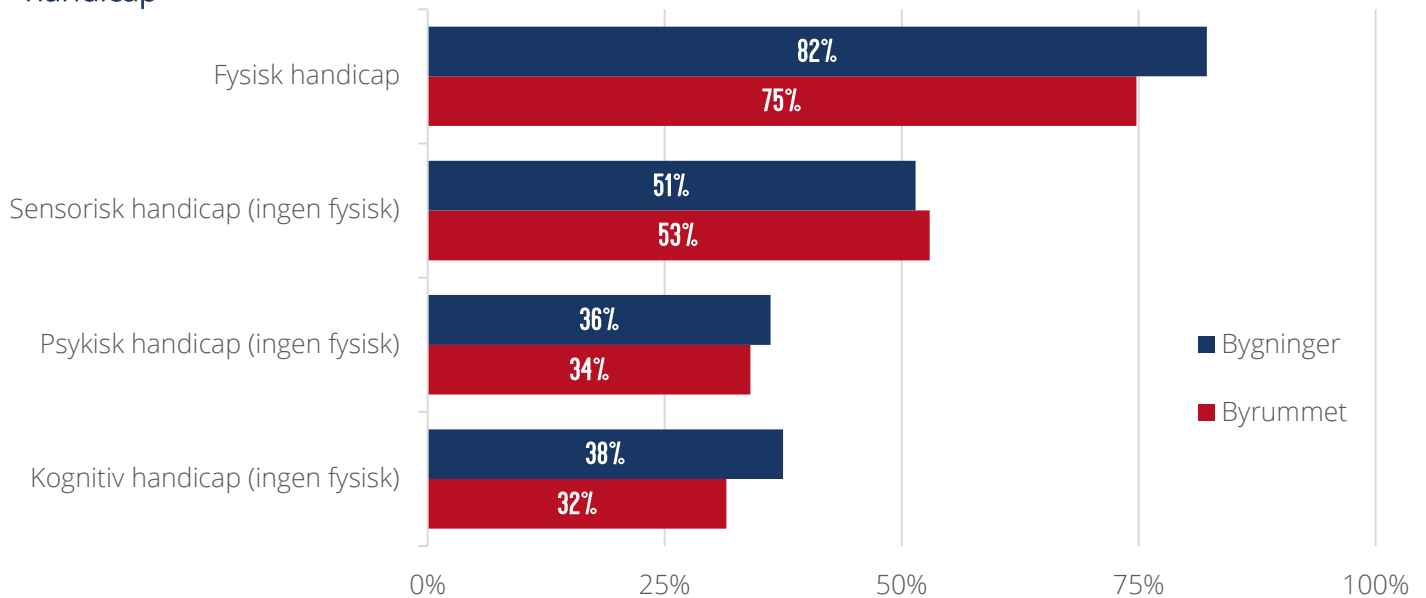
Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023

Note: Mulighed for flere svar. Spørgsmålet er stillet til personer, der har angivet, at de umuligt eller ikke uden besvær kan

Det er især mennesker med fysiske handicap, der oplever, at det er umuligt eller besværligt at bevæge sig rundt i bygninger og byrummet, *jf. figur 5*. 82 pct. af respondenterne med fysiske handicap oplever, at det er umuligt eller, at de ikke uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger, alle benytter og 75 pct. svarer, at det er umuligt eller, at de ikke uden besvær kan komme rundt i den by, de bor i, *jf. figur 5*.

Ser vi på respondenter med psykisk handicap og som ingen fysisk handicap har, så svarer hhv. 36 pct. og 34 pct., at de ikke kan benytte hhv. bygninger og byrummet uden besvær, *jf. figur 5*. Blandt mennesker med kognitive handicap og som ingen fysiske handicap har, svarer hhv. 38 pct. og 32 pct., at de ikke kan benytte hhv. bygninger og byrummet uden besvær. Blandt mennesker med sensoriske handicap og ingen fysiske handicap er andelen hhv. 51 pct. og 53 pct.

Figur 5: Andel der ikke uden besvær kan benytte bygninger og byrummet fordelt på type af handicap

Note: På baggrund af 715 besvarelser.

Inddeling i de fire handicaptyper følger FN's handicapkonvention:

Fysiske handicap: fx lammelse, amputation, muskelsvind, gigt, multipel sklerose og ryglidelser

Psykiske handicap: fx bipolar, skizofreni, angst og ADHD

Kognitive handicap: fx udviklingshandicap, autisme spektrum forstyrrelse og læringsvanskeligheder (fx ordblind)

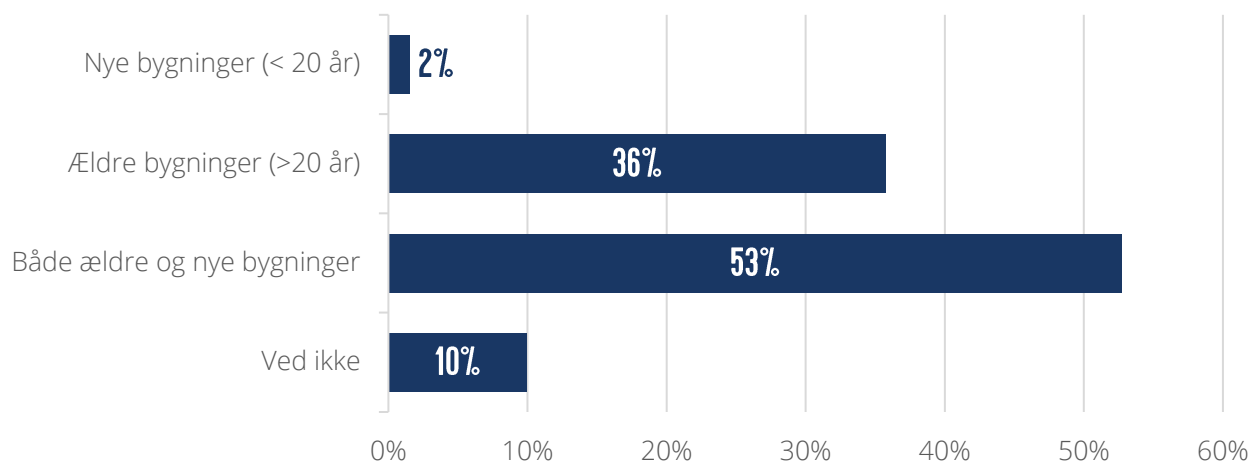
Sensoriske handicap: fx blindhed, nedsat syn, høretab, døvhed, tale- og kommunikationsvanskeligheder

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023

Blandt mennesker med handicap, der ikke uden besvær kan komme ind og rundt i bygninger, er det 53 pct., der svarer, at de oplever, at barriererne både er i nye og ældre bygninger, jf. figur 6. 36 pct. af respondenterne svarer, at de største barrierer er i ældre bygninger og 2 pct. svare, at de største barrierer er i nye bygninger.

I spørgeskemaet er der blevet spurgt til eksempler på barrierer eller udfordringer mennesker med handicap møder i bygninger alle benytter eller i byrummet. I tabel 1 er de fem vigtigste pointer i det åbne spørgsmål opsummeret.

Figur 6: Hvor er udfordringerne og barriererne størst fordelt på bygningens alder

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023

Note: Spørgsmålet er stillet til personer, der har angivet, at det er umuligt eller ikke uden besvær kan komme rundt i bygninger. resultatet bygger på 461 besvarelser.

Tabel 1: Opsummering af eksempler på barrierer mennesker med handicap møder i bygninger og byrummet

1. Fysiske barrierer

Mange respondenter oplever fysiske barrierer i det byggede miljø som trapper, høje dørtrin, manglende elevatorer, smalle døre, tunge døre, trin ved indgange og butikker, høje kantsten, dårlig indretning (fx placering af varer og trange rum) og ujævne belægning som fx brosten og fortovsfliser.

2. Manglende information og skiltning

Respondenterne påpeger manglende eller dårlig skiltning og utilstrækkelig information om tilgængelighed. Det kan være svært at navigere rundt i bygninger og byrummet. Derudover bliver uklare ikoner på skilte påpeget, dårligt placeret skilte og manglende orienteringsmærker på offentlige steder.

3. Psykiske barrierer

Flere af respondenterne nævner overvældende situationer i offentlige rum, stress, angst og generelt mangel på forståelse og tålmodighed fra medmennesker og personale. Derudover nævnes manglende forståelse og viden om usynlige handicap i det byggede miljø.

4. Sensoriske barrierer

Respondenterne påpeger dårlig akustik, lys og lugt i offentlige rum, butikker og transportmidler. Manglende ledelinjer gør det svært for blinde og svagtseende.

5. Manglende handicaptoiletter

Mange respondenter påpeger vanskeligheder med at finde handicaptoiletter, samt utilstrækkeligt udstyrede toiletter med for lavt sæde eller upraktisk placering af håndstøtter.

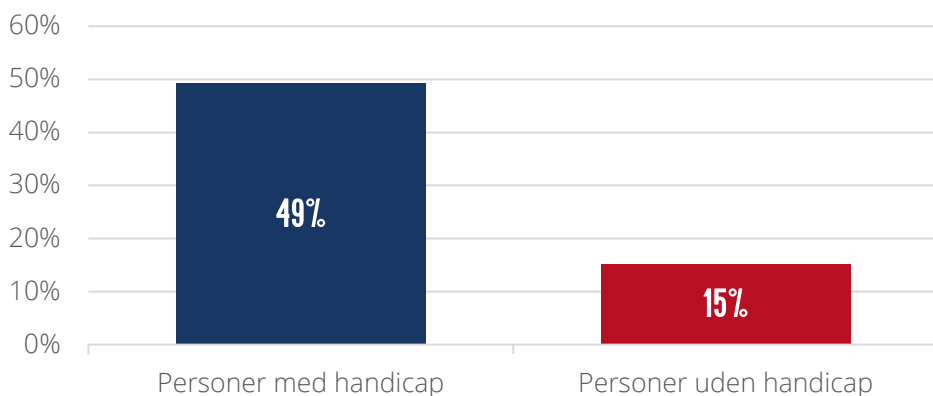
Tilgængeligheden til den digitale verden

49 pct. af respondenterne med handicap svarer, at de slet ikke eller de ikke uden besvær kan anvende digitale enheder eller løsninger som fx computer, smartphone, eboks.dk og MitID, jf. figur 7. Til sammenligning svarer 15 pct. af respondenterne uden handicap, at de slet ikke eller de ikke uden besvær kan anvende digitale enheder.

Hele 21 pct. af respondenterne med et handicap har svaret, at de slet ikke kan anvende digitale enheder eller løsninger, mens det blandt personer uden handicap er 1 pct., jf. figur 8.

85 pct. af respondenterne uden handicap kan uden besvær anvende digitale enheder og løsninger, mens det drejer sig om 50 pct. af respondenterne med handicap, jf. figur 8.

Figur 7: Andel der ikke kan eller uden besvær kan anvende digitale enheder eller løsninger

49 pct. af respondenterne med handicap kan ikke uden besvær anvende digitale enheder eller løsninger.

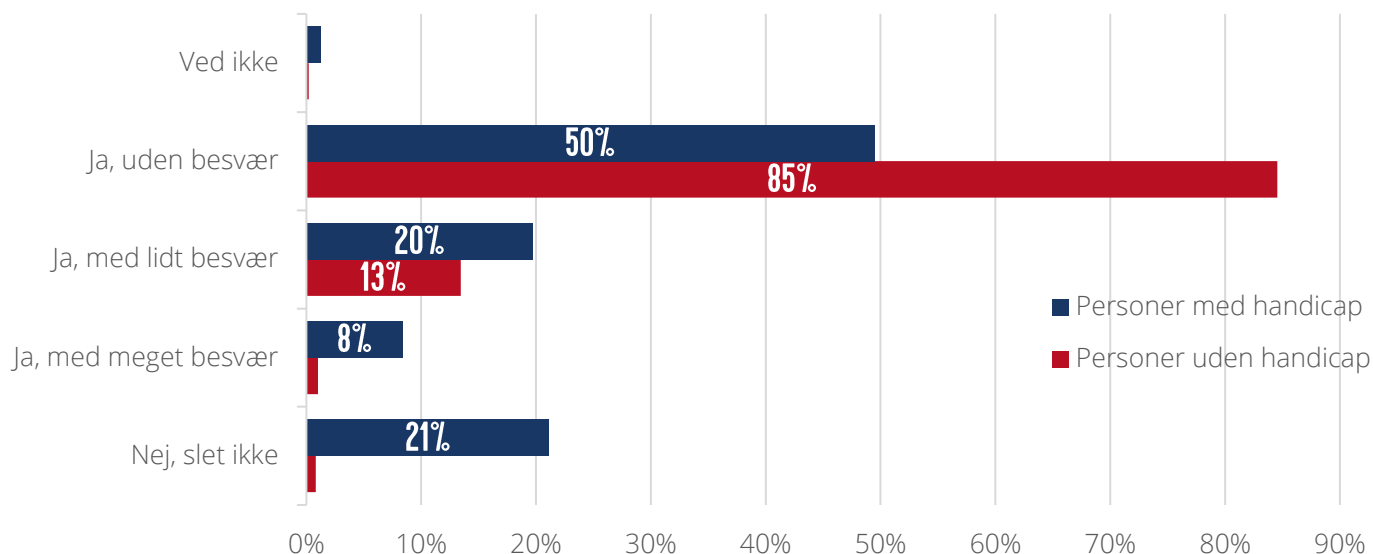
15 pct. af respondenterne uden handicap kan ikke uden besvær anvende digitale enheder eller løsninger.

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel og DK-panel

Note: Svarfordeling for 'Person med handicap' bygger på 715 besvarelser fra DH-webpanel. Svarfordelingen for 'Personer uden handicap' bygger på 498 besvarelser fra DK-panel, hvor respondenterne har svaret at de intet handicap eller længerevarende helbredsproblem har.

Blandt respondenterne med mindst ét handicap, der slet ikke eller ikke uden besvær kan anvende digitale enheder eller løsninger, har 31 pct. svaret, at de går glip af vigtig information fra det offentlige, fx lægeaftaler, som følge af deres begrænsninger i den digitale verden, jf. figur 9. 30 pct. har svaret, at de føler sig som en byrde for deres pårørende. 22 pct. svarer, at deres begrænsninger i den digitale verden ingen betydning har for dem. 15 pct. har svaret at de ikke er i stand til at arbejde eller at kunne tage en uddannelse som følge af de digitale begrænsninger. Og 14 pct. svarer, at de føler sig som en byrde for samfundet.

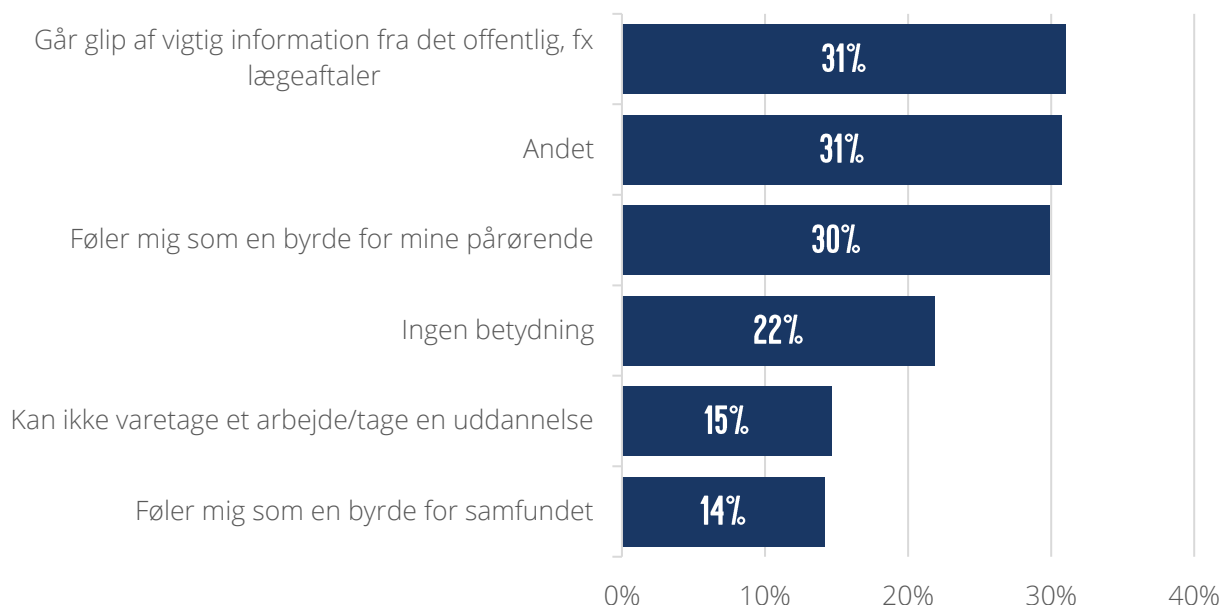
Figur 8: Svarfordeling på om man kan anvende digitale enheder og løsninger

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel og DK-panel

Note: Svarfordeling for 'Person med handicap' bygger på 715 besvarelser fra DH-webpanel. Svarfordelingen for 'Personer uden handicap' bygger på 498 besvarelser fra DK-panel, hvor respondenterne har svaret at de intet handicap eller længerevarende helbredsproblem har.

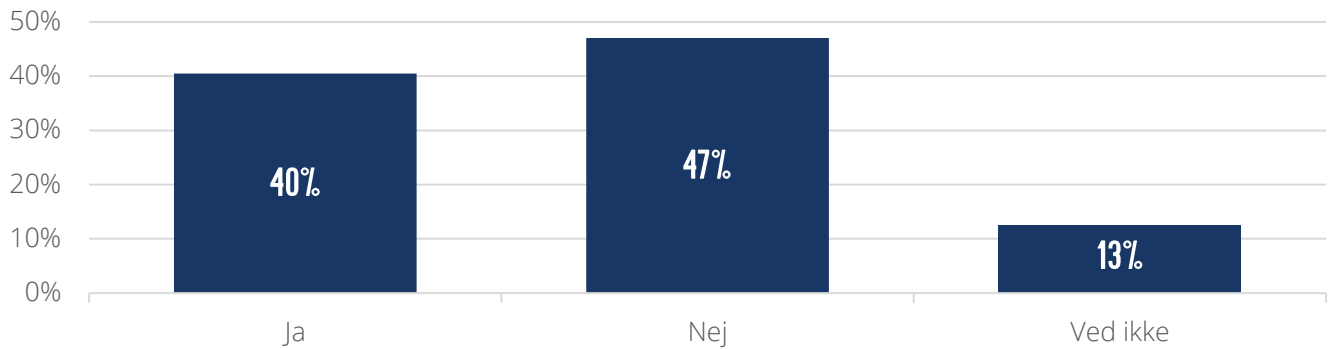
Figur 9: Hvilken betydning har det for mennesker med handicap, at de slet ikke eller ikke uden besvær kan anvende digitale enheder eller løsninger

Note: Svarfordeling blandt personer med handicap eller pårørende til personer med handicap, der ikke uden besvær eller slet ikke kan anvende digitale enheder og løsninger.

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023.

Figur 10: Andelen af pårørende som har rette muligheder/vejledninger til at kunne hjælpe med det digitale

Kilde: Spørgeskema udsendt til DH-webpanel i 2023.

Note: Spørgsmål stillet til personer, der har registreret at de er pårørende til en person med handicap. bygger på 368 besvarelser.

40 pct. af respondenterne, der er pårørende til en person med et handicap, svarer at de oplever at have de rette muligheder/vejledninger til at kunne hjælpe med det digitale, jf. figur 10. 47 pct. har svaret, at de oplever ikke at have de rette muligheder/vejledninger til at kunne hjælpe med det digitale og 13 pct. ved ikke.

I spørgeskemaet, er der derudover blevet spurgt til eksempler på barrierer respondenterne med handicap møder, når de anvender digitale enheder og løsninger. I tabel 2 ses en opsummering af de fem vigtigste pointer, der er kommet ud af det åbne spørgsmål:

Tabel 2: Opsummering af eksempler på barrierer mennesker med handicap møder i forbindelse med anvendelse af digitale enheder og løsninger

1. Begrænset teknisk forståelse og evner

Blandt respondenterne gives der udtryk for generel begrænset forståelse for digitale tjenester og enheder. Hvilket særligt kommer til udtryk og bliver et problem, når der fx sker opdateringer af eksisterende apps og indførelsen af nye versioner. Ændringerne fører til forvirring og problemer for brugeren, og begrænser dem i at anvende digitale enheder og løsninger.

2. Komplekse adgangs- og identifikationssystemer

Mange respondenter støder på besværligheder og uklarheder vedrørende adgangskoder, identifikation og brug af digitale ID-systemer som MitID. Det kan fx være navigationen igennem identifikationssystemet og at skulle huske en masse koder.

3. Manglende brugervenlighed

Respondenterne nævner problemer med at forstå information på digitale platforme, det kan fx være komplekse ansøgningskemaer, uklart sprog, overflod af information og svært ved at finde den relevante information. Derudover oplever respondenterne udfordringer med at navigere rundt i forskellige digitale platforme og systemer. Det kan fx skyldes for små tekststørrelser, uklare ikoner og for dårlig brugervenlighed.

4. Fysiske begrænsninger

Nedsat fysisk funktionsevne kan gøre det svært at betjene touchskærme, smartphone eller tastaturer. Det er med til at forhindre dem i at kunne bruge digitale tjenester og enheder.

5. Vanskeligheder for pårørende og værger

Mange respondenter er afhængige af hjælp fra pårørende eller værger til at håndtere digitale tjenester. Flere pårørende påpeger, at det er vanskeligt at hjælpe, fordi der ikke er klare retningslinjer og mulighed for adgang for pårørende.

Om undersøgelsen

Resultaterne i analysenotatet bygger på et spørgeskema udsendt til DH-webpanel. DH-webpanel består af mennesker som selv vurderer de har mindst ét handicap eller længerevarende sygdom, det kan være fysisk, psykisk, kognitivt og sensorisk handicap. Fysiske handicap kan fx være lammelse, amputation, muskelsvind, gigt, multipel sklerose og ryglidelse. Psykiske handicap kan fx være bipolar, skizofreni, angst og ADHD. Kognitive handicap kan fx være udviklingshandicap, autisme spektrum forstyrrelse og læringsvanskeligheder (fx ordblind). Sensoriske handicap kan fx være blindhed, nedsat syn, høretab, døvhed, tale- og kommunikationsvanskeligheder. Resultaterne pga. af DH-webpanel bygger på svar fra 715 besvarelser.

Derudover er spørgeskemaet omkring tilgængelighed til den digitale verden udsendt til et udsnit af befolkningen (DK-panel), hvor svarfordelingen er blevet vægtet, så resultaterne er repræsentative for befolkningen. Resultaterne bygger på svar fra 1.000 personer i DK-panelet.

Begge spørgeskemaer er udsendt af Analyse Danmark på vegne af Danske Handicaporganisationer i løbet af juni 2023.

Det har været muligt for pårørende med mennesker med handicap at svare på vegne af personen med handicap – det er især mennesker med kognitivt handicap, hvor det er en pårørende der har svaret. Dette er gjort for ikke at udelukke grupper af mennesker med handicap i spørgeskemaet.